

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра фінансового менеджменту та фондового ринку

Допущено до захисту
Завідувач кафедри

(підпис)
«_____» _____ 2018р.

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

на здобуття освітнього ступеня магістра

зі спеціальності: 072 «Фінанси, банківська справа та страхування»

за магістерською програмою професійного спрямування

«Фінансовий та страховий менеджмент»

на тему: **«ІННОВАЦІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ ПІДПРИЄМСТВ**

ТА ЇЇ ФІНАНСОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ»

Виконавець:
студент 2 курсу, 2 групи ЦВФН
Ластовенко Олексій Миколайович

(підпис)

Науковий керівник:
к. е. н., викладач
Андреева Яна Сергіївна

(підпис)

ЗМІСТ

ВСТУП	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ ТА ЇЇ ФІНАНСОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ	6
1.1. Теоретичні основи інноваційної діяльності підприємств.....	6
1.2. Інтелектуальний капітал як засіб виходу суспільного виробництва з кризи	17
1.3. Система фінансового забезпечення інноваційної діяльності підприємств	29
РОЗДІЛ 2. МОНІТОРИНГ ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ УКРАЇНИ ТА ЇЇ ФІНАНСОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ	44
2.1. Динаміка інноваційної діяльності підприємств України.....	44
2.2. Оцінка фінансового забезпечення інноваційної діяльності підприємств України	53
2.3. Економіко-математична модель інноваційної привабливості діяльності підприємств та її фінансового забезпечення.....	65
РОЗДІЛ 3. ОСНОВНІ НАПРЯМКИ ОПТИМІЗАЦІЇ ФІНАНСОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ УКРАЇНИ	82
3.1. Зарубіжний досвід фінансового забезпечення інноваційної діяльності підприємств.....	82
3.2. Шляхи оптимізації фінансового забезпечення інноваційної діяльності підприємств та форми її стимулювання	92
ВИСНОВКИ	102
Список використаної літератури	107
Додатки	116

ВСТУП

Актуальність теми. Тенденції розвитку світової економіки свідчать про те, що інноваційний розвиток все більше набирає силу, являє собою майбутнє та розвиває передумови для формування цифрової економіки. Інноваційний напрям розвитку є базою для розвитку промислового капіталу, бізнесу, а інформація, знання, інтелектуальний капітал створюють інноваційно-інвестиційний клімат для конкурентних переваг окремих країн та регіонів більшою мірою, ніж їх сировинні ресурси. Новітні технології та організаційно-економічні зміни є джерелом для виходу економіки України зі системної кризи, переростання її в цифрову економіку.

Тому в умовах економічного спаду важливого значення набуває розвиток інноваційно-інвестиційної діяльності підприємств. Розвиток української економіки головним чином корелюється з масштабним використанням інноваційних ресурсів. Широкомасштабне використання інноваційного потенціалу підприємств України є головною передумовою для забезпечення стабільного розвитку секторів економіки.

Вивчення світового та вітчизняного досвіду переконливо свідчить, що вирішення проблем інвестиційного забезпечення інноваційної діяльності підприємств полягає, у першу чергу, в обґрунтуванні теоретично-методичних підходів для збільшення обсягів притоку інвестицій. В ринковому середовищі, яке постійно змінюється, інноваційна діяльність підприємства буде здійснюватися успішно лише за умови збільшення обсягів ресурсів в її розвиток і їх ефективного використання.

Активізація інноваційної діяльності суб'єктами господарювання набуває особливої актуальності. Без інноваційної переорієнтації державної політики, без підвищення інноваційної активності, а також ефективної політики фінансового забезпечення інноваційного розвитку неможливо досягти основної мети економічного регулювання — підвищення ефективності та конкурентоспроможності виробництва. Тому вирішення проблем впровадження інноваційних ре-

курсів як на рівні держави, так і на рівні суб'єкта господарювання є — головною проблемою розвитку інноваційної діяльності в Україні.

У світовій економічній літературі особливу увагу тенденціям розвитку державного регулювання економіки та ролі інновацій у досягненні економічного розвитку приділено в працях таких зарубіжних учених: Л. Едвінссон, М. Мелоун, Й. Шумпетера та інших.

В українській економічній літературі цим питанням присвячують свої праці Я. С. Андрєєва, А. Б. Бойчук, І. С. Волохова, О. М. Грубляк, І. О. Дегтярьова, О. Д. Дивнич, М. І. Зверяков, І. Ю. Єпіфанова, О. В. Коліщук, О. М. Колодізєв, Ю. М. Лопатинський, І. П. Мойсеєнко, О. С. Онишко, І. В. Осьмірко, Г. Т. Пальчевич, О. В. Попело, Н. П. Сисоліна, С. В. Степова, В. І. Фоміних, В. Є. Шедяков та інші.

Метою дослідження є визначення системи фінансового забезпечення інноваційного розвитку країни та здійснення комплексного аналізу фінансування інноваційної діяльності в Україні.

Досягнення зазначеної мети обумовило необхідність вирішення в роботі таких **завдань**:

- дослідити теоретико-методичні засади інноваційної діяльності підприємств та їх фінансове забезпечення;
- з'ясувати систему фінансового забезпечення інноваційної діяльності;
- проаналізувати динаміку інноваційної діяльності підприємств України;
- надати оцінку фінансового забезпечення інноваційної діяльності підприємств України;
- обґрунтувати економіко-математичну модель інноваційної привабливості діяльності підприємств та їх фінансове забезпечення;
- дослідити зарубіжний досвід фінансового забезпечення інноваційної діяльності підприємств;
- обґрунтувати шляхи оптимізації фінансового забезпечення інноваційної діяльності підприємств та форми їх стимулювання.

Об'єктом дослідження є інноваційно-інвестиційний процес та фінансові форми його забезпечення.

Предметом дослідження є теоретичні та методичні аспекти оптимізації інноваційної діяльності підприємств та їх фінансового забезпечення.

Методи дослідження. Методологічною основою дипломної роботи є діалектичний метод пізнання, який охоплює загальнонаукові та спеціальні методи дослідження: аналіз і синтез, єдність історичного та логічного, рух від абстрактного до конкретного — при вивченні і формуванні теоретичних та методичних засад інноваційної діяльності підприємств та їх фінансового забезпечення; метод експертних оцінок, балансовий і статистичний методи — при моніторингу інноваційної діяльності підприємств України та їх фінансового забезпечення; методи індукції та дедукції, моделювання й обґрунтування, графічний метод — для наукового обґрунтування напрямків активізації інноваційної діяльності підприємств, обґрунтування елементів економіко-математичної моделі інноваційної привабливості діяльності підприємств та їх фінансового забезпечення; методи абстрактно-логічний і узагальнення — при обґрунтуванні шляхів оптимізації фінансового забезпечення інноваційної діяльності підприємств та форм їх стимулювання.

Інформаційну базу дослідження складають закони України, укази Президента України, нормативні акти Кабінету Міністрів України — в аспекті інноваційної діяльності підприємств та їх фінансового забезпечення, офіційні дані Державної служби статистики України, Міністерства фінансів України, Комітету Верховної Ради України з питань промислової політики та підприємництва, Державного департаменту з питань адаптації законодавства Міністерства юстиції України, аналітичні огляди Європейського статистичного агентства, монографічні дослідження.

Публікації. За темою кваліфікаційної роботи автором у співавторстві з Карповим В. А. опубліковано 1 наукову статтю «Динаміка інвестицій в Одеській області» у збірнику «Науковий студентський вісник ФЕУП ОНЕУ» №27, 2017 р.

ВИСНОВКИ

Аналіз фактичного та статистичного матеріалів, узагальнення теоретичних положень дало можливість обґрунтувати фактори, що гальмують розвиток інноваційної діяльності в Україні. Серед головних проблем її активізації виокремлено брак державної підтримки, незадовільна податкова система та, як результат, відсутність мотивації щодо вдосконалення нових технологій, значна зношеність обладнання та застаріла матеріально-технічна база, дефіцит фінансових ресурсів і слабкий розвиток інфраструктури трансферу технологій. Простежується також недосконалість та недостатність інформаційного забезпечення інноваційної діяльності підприємств. Немає чіткої системи формування облікової інформації та внутрішньої звітності щодо інноваційної діяльності підприємств, а це перешкоджає ефективному управлінню інноваційними процесами.

1. Державна політика в сфері інтелектуальної власності в Україні впевнено наближається до міжнародних стандартів, тому вкрай необхідно здійснити всі відповідні організаційно-правові заходи, спрямовані на її подальше удосконалення та прискорення. Науковий та інтелектуальний потенціал України не зможе повною мірою реалізуватися без проведення ефективної державної політики у сфері інтелектуальної власності. Інтелектуальний капітал не зможе розвиватися без такої ефективної політики держави. Це головні необхідні засоби для здійснення економічного прориву в умовах світової економічної кризи, виходу на рівень виробництва високих інноваційних технологій, що і є основним завданням для країни, яка намагається відмовитися від ролі «сировинного додатку» цивілізованого світу та увійти до числа економічно розвинених держав.

Як показали авторські розрахунки, збільшення загальної суми витрат на інновації в економіку України на 1 млн грн призведе до зростання ВВП України на 104,698 млн грн.

2. Інноваційна діяльність на підприємстві потребує не лише інтелектуальної діяльності наукових працівників, але й значної фінансової підтримки. Основним джерелом фінансування інновацій у промисловості України були і зали-

шаються власні кошти підприємств, частка яких у структурі джерел фінансування інноваційної діяльності протягом аналізованого періоду становила 50–95%. Серед них можна виділити наступні: прибуток підприємства, акціонерний капітал, страхові відшкодування, внески, амортизаційні фонди, безоплатні інвестиції, іммобілізовані надлишки основних та обігових коштів, нематеріальних активів та цільові надходження. Їх перевага серед інших джерел фінансування інноваційної діяльності зумовлена високими процентними ставками на позиковий капітал, недостатньо чітким та надміру складним процесом залучення фінансових ресурсів — у зв'язку з несприятливим інвестиційним кліматом та нерозвиненістю венчурного фінансування інноваційної діяльності. Крім того, варто зазначити, що ліцензійні технології, які впроваджуються на українських промислових підприємствах, переважно не належать до останніх світових досягнень, що, у свою чергу, закріплює технологічну відсталість української промисловості.

3. Відповідно до Європейських засад для розвитку інноваційної діяльності в Україні потрібно здійснити комплекс організаційно-економічних заходів, що охоплюватимуть:

- здійснення ефективної державної інноваційної політики, погоджуючи темпи і пропорції розвитку науки, технологій і виробництва;
- удосконалення механізму захисту прав інтелектуальної власності та процедур патентного захисту інновацій;
- забезпечення сприятливого клімату для створення власних наукомістких виробництв повного циклу шляхом використання різних форм державної підтримки;
- розвиток інноваційної інфраструктури шляхом покращення системи інформаційного забезпечення інноваційної діяльності, сертифікації і впровадження розробок, підготовки і перепідготовки кадрів;
- забезпечення комерціалізації наукових результатів шляхом формування основ для ефективного партнерства державного та підприємницького секторів в інноваційній сфері;

– розширення міждержавного співробітництва в галузі наукових розробок та інноваційної діяльності, координації зусиль у питаннях розвитку пріоритетних для кількох держав напрямів.

4. Основою державної політики з фінансового забезпечення інноваційного розвитку повинні стати створення спеціалізованих державних фінансових інститутів та їх взаємодія з банківськими установами, що дасть змогу докорінно змінити вектори руху економіки України.

Розвиток венчурної індустрії повинен стати одним із пріоритетів економічної політики держави. Головними сферами використання венчурного капіталу є високі і нові технології, які сприяють зростанню зайнятості населення і рівня життя. Венчурне інвестування є оптимальним механізмом підтримки національної економіки, а особливо в період кризи.

5. Як показала економіко-математична модель фінансового забезпечення розвитку інновацій упродовж 2000–2017 рр., не було чіткої тенденції зміни загальної суми витрат на інноваційний розвиток економіки України. Коефіцієнт регресії (кореляції) $a_0 = 773,22$ показав, що в середньому сума витрат на інноваційний розвиток зростала щорічно на 773,22 грн, і це є вкрай недостатнім для стабілізації економіки.

Проведений аналіз свідчить про відсутність підтримки вітчизняних виробників з боку держави в галузі застосування інноваційних технологій та про відсутність зацікавленості іноземних інвесторів запроваджувати інновації в економіку України.

Істотним джерелом коштів для фінансування інвестицій шляхом пільгового кредитування мають стати заощадження населення, величина яких оцінюється експертами в десятки мільярдів гривень. Для цього необхідно здобути довіру вкладників шляхом систематичної індексації вкладів.

Для фінансування сфери науково-дослідних та дослідно-конструкторських робіт необхідно розробити і запровадити дійові механізми акумуляції та розміщення коштів з метою фінансування стратегічно важливих

проектів (насамперед військово-промислового комплексу, орієнтовного на експорт) з участю держави і фінансових інститутів.

6. Основними напрямками, які могли б забезпечити Україні вихід на світовий ринок за допомогою інновацій та покращити її внутрішнє становище, є:

- запровадження системи пільг для підприємств, які впроваджують інновації та реалізують інноваційну продукцію;
- встановлення системи прогресивного оподаткування для підприємств, які випускають застарілу та неконкурентоспроможну продукцію;
- відновлення роботи Державного інноваційного фонду; розроблення системи кредитного забезпечення;
- стимулювання іноземних інвестицій; формування ефективної нормативно-правової бази, яка стосується інноваційної та наукової діяльності;
- намагання переорієнтувати зовнішньоекономічну діяльність на високотехнологічний експорт, насамперед продукції військово-промислового сектору економіки. Держава повинна виходити на стратегічний напрям розвитку економіки, а не орієнтуватись на короткострокову вигоду.

7. Зважаючи на зарубіжний досвід необхідно проводити інноваційну політику за такими двома принципами:

- фіскальні преференції не повинні бути дискримінаційними, мати прозорі критерії та процедуру отримання, не надавати штучно конкурентних переваг окремим підприємствам і бути інструментом загальної дії, тобто стимулювати усі підприємства інвестувати у власний інноваційний потенціал;
- надання адресної допомоги окремим підприємствам, чиї проекти можуть мати виняткове значення для економіки чи безпеки країни, має відбуватись лише неподатковим шляхом (державне замовлення, кредити, гранти, прямі інвестиції, фінансові гарантії) і при цьому на основі реалізації програмно-цільового методу.

8. Велику роль серед непрямих методів державного стимулювання фінансування інноваційної діяльності відіграє саме податкове стимулювання. Податкові кредити активно використовуються урядами ЄС. Необхідно надавати пода-

тковий кредит у розмірі 30% від першого 1 млрд грн, вкладеного у НДДКР. Передбачити підвищення величини податкового кредиту в розмірі 50% для малих українських підприємств, які вперше здійснили фінансування НДДКР. Особливу увагу приділити зміцненню стимулів для приватного сектору; узгодженню взаємодії між ключовими суб'єктами інноваційного процесу в конкурентних кластерах; підтримці конкурентоспроможності малих та середніх підприємств.

9. На рівні центральних органів влади України необхідно забезпечити пріоритетний розвиток інтелектуального капіталу та військово-промислового комплексу, поліпшити інноваційно-інвестиційний клімат. На регіональному рівні органів влади України — першочергово покращити інноваційно-інвестиційний клімат регіонів, надати податкові, кредитні пільги строком на 1–3 роки підприємствам, що займаються інноваційно-інвестиційною діяльністю, для використання промислової інфраструктури, зокрема: земельних ділянок, мереж газопостачання, електропостачання, водопостачання тощо.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Europa — 2020. A European strategy for smart, sustainable and inclusive growth [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://ec.europa.eu/eu2020/pdf/COMPLET%20EN%20BARROSO%20%20%20007%20-%20Europe%202020%20-%20EN%20version.pdf>
2. The Global Competitiveness Index 2017–2018 [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://www3.weforum.org/docs/GCR2017-2018/05FullReport/TheGlobalCompetitivenessReport2017%E2%80%932018.pdf>
3. Global Innovation Index [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://www.wipo.int/publications/en/search.jsp?lang=EN&q=Global+Innovation+Index>
4. Human Development Reports [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://hdr.undp.org/en/global-reports>
5. Активізація інноваційної діяльності: організаційно-правове та соціально-економічне забезпечення: Монографія / О. І. Амоша, В. П. Антонюк, А. І. Землянкін та ін.; НАН України. Ін-т економіки пром-сті. — Донецьк, 2010. — 328 с.
6. Андреева Я. С. Роль банків на кредитному ринку в умовах асиметрії інформації: автореферат дисертації на здобуття наукового ступеня кандидата економічних наук за спеціальністю 08.00.08 — Гроші, фінанси і кредит / Я. С. Андреева. — Одеса: Одеський національний економічний університет, 2014. — 20 с.
7. Ареф'єва О. В. Управління потенціалом розвитку підприємства: монографія / О. В. Ареф'єва, О. В. Коренков. — К.: ГРОТ, 2004. — 200 с.
8. Атаманова Ю. Є. Теоретичні проблеми становлення інноваційного права України: монографія / Ю. Є. Атаманова. — Х.: Факт, 2006. — 256 с.
9. Бойчук А. Б. Формування, реалізація та оцінювання ефективності програми інноваційного розвитку підприємства: автореферат дисертації на здобуття наукового ступеня кандидата економічних наук: 08.00.04 — економіка

та управління підприємствами (за видами економічної діяльності) / А. Б. Бойчук. — Львів, 2018. — 27 с.

10. Бошота Н. В. Зарубіжний досвід державного регулювання інноваційної діяльності / Н. В. Бошота, Д. В. Шишолла // Молодий вчений. — 2016. — №9. — С. 14–18.

11. Володін С. А. Теоретичні засади формування і реалізації інноваційного потенціалу в розвитку економіки / С. А. Володін, О. І. Чекамова // Економіка АПК. — 2017. — №5. — С. 65–72. — Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/E_apk_2017_5_12.

12. Волохова І. С. Децентрализація в бюджетній сфері: досягнення і нові проблеми / І. С. Волохова // Економічні та інноваційні процеси: стан, перспективи та розвиток: матеріали доповідей міжнародної науково-практичної конференції (м. Ужгород, 6–7 травня 2016 р.) / за заг. ред. М. М. Палінчак, В. П. Приходько, А. Кrynski. — Ужгород: Видавничий дім «Гельветика», 2016. — С. 157–159.

13. Волохова І. С. Фінансова децентралізація: вектори вирішення основних проблем / І. С. Волохова // Наукові економічні дослідження: теорії та пропозиції: збірник матеріалів міжнародної науково-практичної конференції, Запоріжжя, 11–12 березня 2016 року. — Запоріжжя: ГО «СІЕУ», 2016 — С. 71–73.

14. Волохова І. С. Функціональний вимір кредитного фінансування надання суспільних благ на місцевому та регіональному рівнях / І. С. Волохова // Asian Journal of Scientific and Educational Research. — 2016. — №1(19). — P. 149–156.

15. Гладій С. Фінансовий механізм інвестування інноваційного розвитку: теоретико-методологічний підхід до управління [Електронний ресурс] / С. Гладій // Наука молода. — 2005. — №3. — Режим доступу: http://www.library.tane/edu.ua/images/nauk_vydannya/gHL8ef.pdf

16. Глушенкова А. А. Структура інноваційного потенціалу підприємств сфери телекомунікацій та інформатизації / А. А. Глушенкова // Економіка. Менеджмент. Бізнес». — 2016. — №4(18). — С. 100–106.

17. Грінберг Р. Інституційні уроки ринкових трансформацій / Р. Грінберг // Економіка України. — 2011. — №1. — С. 27–37.

18. Грубляк О. М. Аналіз фінансового забезпечення інноваційного розвитку держави / О. М. Грубляк, М. А. Іванюк // Молодий вчений. — 2017. — №10 (50). — С. 853–857.

19. Гурочкіна В. В. Інноваційний потенціал підприємства: сутність та система захисту [Електронний ресурс] / В. В. Гурочкіна // Економіка: реалії часу. Науковий журнал. — 2015. — №5(21). — С. 51–57. — Режим доступу: <http://economics.opu.ua/files/archive/2015/No5/51.pdf>.

20. Дегтярьова І. О. Інструменти інноваційного розвитку регіону: зарубіжний та вітчизняний досвід застосування [Електронний ресурс] / І. О. Дегтярьова // Державне управління: теорія та практика: електрон. наук. фах. вид. — 2010. — № 1. — Режим доступу: http://www.nbu.gov.ua/e-journals/Dutp/2010_1/txts/10diovdz.pdf

21. Державна служба статистики. Статистична інформація [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua/>

22. Джеджула В. В. Інноваційна діяльність як чинник конкурентоспроможності підприємств // В. В. Джеджула, І. Ю. Єпіфанова, О. Г. Цвик // Інвестиції: практика та досвід. — 2017. — №4. — С. 5–8.

23. Джеджула В. В. Особливості формування інноваційної стратегії вітчизняними підприємствами / І. Ю. Єпіфанова, В. В. Джеджула // Інноваційні, фінансові та технічні аспекти діяльності підприємств: колективна монографія / за заг. ред. Л. М. Савчук, Марія Фіс. — Дніпро: Пороги, 2017. — С. 33–42.

24. Дивнич О. Д. Інноваційна політика підприємства: формування та реалізація / О. Д. Дивнич // Наукові праці Полтавської державної аграрної академії: [збірник]. — 2013. — Вип. 2(7). — Т.1. — С. 97–104.

25. Єгоров Є. С. Програма інноваційного розвитку зарубіжних країн: досвід та досягнення [Електронний ресурс] / Є. С. Єгоров. — Режим доступу: http://archive.nbu.gov.ua/portal/soc_gum/Apir/2016_2/Yegorov%202.pdf.

26. Єпіфанова І. Ю. Інноваційний потенціал підприємства: сутність, складові та фактори впливу / І. Ю. Єпіфанова, Д. О. Гладка // Економіка і суспільство. — 2018. — №14. — С. 354–360.

27. Єпіфанова І. Ю. Світовий досвід фінансування інноваційної діяльності підприємств / І. Ю. Єпіфанова // Вісник Національного університету «Львівська політехніка». Менеджмент та підприємництво в Україні: етапи становлення і проблеми розвитку. — 2013. — №776. — С. 249–254.

28. Закон України «Про інноваційну діяльність» ред. від 05.12.2012 [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/40-15>

29. Зверяков М. И. Теоретическая парадигма устойчивого развития и украинские реалии / М. И. Зверяков // Экономика Украины. — 2018. — №10(675). — С. 10–31.

30. Ілляшенко С. М. Управління інноваційним розвитком: проблеми концепції, методи: навч. посіб. / С. М. Ілляшенко. — Суми: Університетська книга, 2003. — 278 с.

31. Індекс глобальної конкурентоспроможності [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://edclub.com.ua/tegy/indeks-globalnoyikonkurento-spromozhnosti>.

32. Інноваційна діяльність: стимули і перешкоди: монографія / І. Л. Петрова, Т. І. Шпильова, Н. П. Сисоліна. — К.: Дорадо, 2010. — 320 с.

33. Інноваційна політика: європейський досвід та рекомендації для України / Г. Авігдор, В. Архангельський, Е. Бойто та ін. — К.: Фенікс, 2015. — 76 с.

34. Інноваційна Україна 2020: національна доповідь / За заг. ред. В. М. Гейця та ін.; НАН України. — К., 2015. — 336 с.

35. Калетнік Г. М. Інноваційні моделі управління стратегічним економічним потенціалом сучасних економічних систем / Г. М. Калетнік, Г. М. Заболотний, С. В. Козловський // Актуальні проблеми економіки. — 2011. — №4 (118). — С. 3–11.

36. Каліна М. Шляхи забезпечення ефективного управління економічним потенціалом підприємств в умовах розвитку країни / М. Каліна // Вісник Бердянського університету менеджменту і бізнесу. — 2013. — №4 (24). — С. 56–59.

37. Касьяненко В. Зарубіжний досвід управління інноваційним потенціалом економіки та можливості його використання в Україні / В. Касьяненко // Маркетинг і менеджмент інновацій. — 2011. — №4. — С. 200–204.

38. Коліщук О. В. Зарубіжний досвід інноваційного розвитку економіки / О. В. Коліщук // Вісник Черкаського університету. — 2017. — №3. — С. 34–41.

39. Колодізев О. М. Методологічні засади фінансового забезпечення управління інноваційним розвитком економіки: монографія / О. М. Колодізев. — Х.: ВД ІНЖЕК, 2009. — 278 с.

40. Лопатинський Ю. М. Державне регулювання інноваційної діяльності: зарубіжний досвід / Ю. М. Лопатинський, Л. Д. Водянка // Економіка та управління національним господарством. — 2018. — Вип. 16. — С. 31–39.

41. Манаєнко І. М. Фінансування інноваційної діяльності підприємств: українські реалії та досвід ЄС / І. М. Манаєнко, А. І. Кравець // Інфраструктура ринку. — 2018. — №15. — С. 109–115.

42. Михненко А. М. Інновації в управлінні суспільним розвитком: навч. посіб. / А. М. Михненко, В. Д. Бакуменко, С. О. Кравченко. — К.: НАДУ, 2009. — 116 с.

43. Мойсеєнко І. П. Інтелектуальний капітал в інноваційній економіці / І. П. Мойсеєнко, О. Б. Стефанишин // Вісник Національного університету «Львівська політехніка». — 2007. — №579. — С. 182–188.

44. Мойсеєнко І. П. Формування інтелектуального потенціалу підприємства / І. П. Мойсеєнко // Обліково-аналітичні системи суб'єктів

господарської діяльності в Україні: [Наук. зб. / За ред. В. Є. Швеця]. — Львів: Інтереко, 2005. — С. 117–122.

45. Москаль О. І. Фінансове забезпечення розвитку агропромислового виробництва регіону (на матеріалах Чернівецької області): автореф. дис. ...канд. екон. наук / О. І. Москаль. — К., 2001. — 16 с.

46. Овчаренко Л. В. Роль державного регулювання у становленні інноваційного підприємництва в країнах із перехідною економікою / Л. В. Овчаренко // Наукові записки. — 2013. — Т.21. — С. 49–55.

47. Олійник Д. С. Фінансове забезпечення розвитку сільськогосподарського виробництва: автореф. дис. ...канд. екон. наук / Д. С. Олійник. — К., 2001. — 16 с.

48. Онишко О. С. Економічна суть інноваційної діяльності торговельних підприємств / О. С. Онишко // Науковий вісник — 2007. — Вип. 17.5. — С. 167–171.

49. Опарін В. М. Фінанси (загальна теорія): навч. посіб. / В. М. Опарін. — К.: КНЕУ, 2002. — 240 с.

50. Осьмірко І. В. Система фінансового забезпечення інноваційного розвитку: поняття, структура та принципи функціонування / І. В. Осьмірко // Бізнес Інформ. — 2012. — №7. — С. 47–49.

51. Пальчевич Г. Т. Джерела фінансового забезпечення інноваційної діяльності та механізми їх залучення / Г. Т. Пальчевич // Наукові праці Кіровоградського національного технічного університету. Економічні науки. — 2010. — Вип. 18(1). — С. 23–28.

52. Пашова С. М. Сучасний стан та перспективи стабілізації інноваційно-інвестиційної діяльності в Україні / С. М. Пашова // Банківська система України в умовах глобалізації фінансових ринків: матеріали ІV Міжнародної науково-практичної конференції, 15–16 жовтня 2009 р.— Черкаси: ЧІБС УБС НБУ, 2009. — С. 179–181.

53. Попело О. В. Інтелектуальний капітал: теоретичний аспект і сучасні тенденції розвитку в Україні / О. В. Попело // Економіка і регіон. — 2015. — №2. — С. 66–78.

54. Правове регулювання інноваційних відносин: монографія / [кол. Авторів С. М. Прилипко, А. П. Гетьман, Ю. Є. Атаманова та ін.]. — Х.: Юрайт, 2013. — 688 с.

55. Робертс Ф. С. Дискретные математические модели с приложениями к социальным биологическим и экологическим задачам / Пер. с англ. А. М. Раппопорта, С. И. Травкина. Под ред. А. И. Теймана. — М.: Наука, 1986. — 496 с.

56. Сиротинська Н. М. Сутність інноваційного потенціалу промислових підприємств / Н. М. Сиротинська // Економічний простір. — 2011. — №55. — С. 255–260.

57. Сисоліна, Н. П. Моделювання і оцінка інноваційної діяльності підприємств / Н. П. Сисоліна // Наукові праці Кіровоградського національного технічного університету. Економічні науки: зб. наук. пр. — Кіровоград: КНТУ, 2005. — Вип. 7, ч. 1. — С. 220–222.

58. Сокирська І. Г. Діагностика фінансового забезпечення діяльності підприємства / І. Г. Сокирська // Фінанси України. — 2003. — №1. — С. 89–93.

59. Стратегічні виклики XXI століття суспільству та економіці України: в 3 т. / за ред. акад. НАН України В. М. Гейця, акад. НАН України В. П. Семиноженка, чл.-кор. НАН України Б. Є. Кваснюка. — К.: Фенікс, 2007. — Т.1. — 544 с.

60. Сусіденко Ю. Інноваційний розвиток підприємств: європейський досвід / Ю. Сусіденко, Т. Сіташ // Зовнішня торгівля: економіка, фінанси, право. — 2016. — №3. — С. 23–35.

61. Тивончук О. І. Інституційні форми державної підтримки інноваційної діяльності в Україні / О. І. Тивончук // Економічні проблеми ринкової трансформації України: Всеукр. наук. -практ. конф., 3–4 грудня 2002

р.: тези доповідей. — Львів: Львівський банківський інститут НБУ, 2002. — С. 243–244.

62. Товт Т. Й. Особливості фінансування інноваційної діяльності підприємств України / Т. Й. Товт // Актуальні проблеми економіки. — 2008. — №3(81). — С. 102–108.

63. Топільницька Я. О. Інтелектуальний капітал та інтелектуальний потенціал: взаємообумовленість та розмежування категорій / Я. О. Топільницька // Ефективність державного управління. — 2012. — Вип. 33. — С. 353–362.

64. Украина на 42-м месте в рейтинге инновационных экономик мира. Как так вышло? [Електронний ресурс] // Офіційний сайт порталу Business Views. 2017. — Режим доступу: <http://businessviews.com.ua/ru/economy/id/ukraina-na42-m-meste-v-rejtinge-innovacionnyh-ekonomik-mirakak-tak-vyshlo-1460>.

65. Федулова Л. І. Інноваційний потенціал підприємства як фактор забезпечення результативності реструктуризації / Л. І. Федулова, М. О. Колош // Наукові праці МАУП. — 2007. — Вип. 3. — С. 48.

66. Фінанси: навч. посіб. / О. Г. Близнюк, Л. І. Ланкова, В. І. Оспіщев та ін.; за ред. І. В. Оспіщева. — К.: Знання, 2006. — 415 с.

67. Фоміних В. І. Проблеми фінансування інноваційної діяльності підприємств / В. І. Фоміних, Н. І. Махова, О. І. Самохліб // Молодий вчений. — 2017. — №10 (50). — С. 1089–1092.

68. Харів П. С. Аналіз стану інноваційного розвитку промислових підприємств та шляхи його стимулювання / П. С. Харів, П. П. Микитюк // Економічний аналіз. — 2014. — Т.16(2). — С. 187–195.

69. Хмизова О. В. Напрями розвитку інноваційного потенціалу підприємства / О. В. Хмизова, О. М. Сисан // Наукові праці. Економіка. — 2016. — Т. 285. — № 273. — С. 83–88.

70. Чемодуров О. М. Проблеми фінансування інноваційної діяльності підприємств / О. М. Чемодуров // Економіка України. — 2013. — №1. — С. 40–49.

71. Шедяков В. Є. Продуктивний потенціал застосування концепції інтелектуального капіталу: особливості, можливості та обмеження в українських умовах / В. Є. Шедяков // Наука та наукознавство. — 2012. — №2. — С. 35–42.

72. Шилова О. Ю. Інноваційний потенціал підприємства: сутність і механізм управління / О. Ю. Шилова, Є. С. Чермошенцева // Маркетинг і менеджмент інновацій. — 2012. — №1. — С. 220–227.

73. Шумпетер Й. Теория экономического развития (Исследование предпринимательской прибыли, кредита, процента и цикла конъюнктуры): пер. с нем. / Й. Шумпетер. — М.: Прогресс, 1982. — 453 с.

74. Ядранська О. В. Зарубіжний досвід державного регулювання науки: основні форми та напрями / О. В. Ядранська // Збірник наукових праць ДонДУУ. Серія «Державне управління». — 2016. — Вип. 93. — Т.8. — С. 63–69.